

BİLİM-TEKNOLOJİ-YENİLİK EKOSİSTEMİ DERGİSİ

JOURNAL OF SCIENCE-TECHNOLOGY-INNOVATION ECOSYSTEM

E-ISSN : 2757-6140

Cilt | Volume : 6

Sayı | Issue : 2

Yıl | Year : 2025

JOURNAL OF SCIENCE-TECHNOLOGY-INNOVATION ECOSYSTEM
BİLİM-TEKNOLOJİ-YENİLİK EKOSİSTEMİ DERGİSİ

JSTIE 2025, 6(2) December

Bilim-Teknoloji-Yenilik Ekosistemi Dergisi (BİTYED) yılda İki kez (Haziran ve Aralık) yayınlanan uluslararası veri indeksleri tarafından taranan hakemli bir dergidir. Gönderilen makaleler ilk olarak editörler ve yazı kurulunca bilimsel anlatım ve yazım kuralları yönünden incelenir. Daha sonra uygun bulunan makaleler alanında bilimsel çalışmaları ile tanınmış iki ayrı hakeme gönderilir. Hakemlerin kararları doğrultusunda makale yayımlanıp yayımlanmaz kararı alınır.

Bilim-Teknoloji-Yenilik Ekosistemi Dergisi'nde yayınlanan makalelerde fikirler yalnızca yazar(lar)ına aittir. Dergi sahibini, yayıncıyı ve editörleri bağlamaz. Bu sayıda yer alan tüm çalışmalar başvuru anında ve yayın öncesi olmak üzere iki kez **iThenticate** uygulaması aracılığıyla benzerlik taramasından geçirilmiştir.

Journal of Science-Technology-Innovation Ecosystem (JSTIE) offers free, immediate, and unrestricted access to peer reviewed research and scholarly work. Users are allowed to read, download, copy, distributed, print, search, or link to the full texts of the articles, or use them for any other lawful purpose, without asking prior permission from the publisher or the author.

Articles published in the Journal of Science-Technology-Innovation Ecosystem are Open-Access, distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY 4.0) License. All rights to articles published in this journal are reserved and archived by the Journal of Science-Technology-Innovation Ecosystem, Çanakkale Onsekiz Mart University-TÜRKİYE.

Bu dergide yer alan makaleler 'Creative Commons Attribution (CC BY 4.0) Lisansı' ile lisanslanmıştır.

Bilim-Teknoloji-Yenilik Ekosistemi Dergisi (BİTYED)

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Bilim ve Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi
(ÇOBİLTUM)

Terzioğlu Kampüsü, 17100 – Çanakkale – TÜRKİYE
Telefon: +90 (286) 218 00 18 Dahili: 24006, Fax: +90(286) 218 19 48
Web: <http://bityed.dergi.comu.edu.tr> / E-mail: bityek@comu.edu.tr

ISSN: 2757-6140 (Online)

JOURNAL OF SCIENCE-TECHNOLOGY-INNOVATION ECOSYSTEM
BİLİM-TEKNOLOJİ-YENİLİK EKOSİSTEMİ DERGİSİ

Volume 6 • Issue 2 • Year 2025 / Cilt 6 • Sayı 2 • Yıl 2025

Sahibi / Owner

Prof. Dr. Ramazan Cüneyt ERENOĞLU
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Rektörü

Baş Editör / Editor-in-Chief

Doç. Dr. Fırat ALATÜRK
Ziraat Fakültesi Dekan Yardımcısı

Editör / Editor

Dr. Öğr. Üyesi Baboo ALİ

Onursal Editor / Honorary Editor

Prof. Dr. Ahmet GÖKKUŞ

Alan Editörleri / Associate Editors

Prof. Dr. Deniz Anıl ODABAŞI
Prof. Dr. Derya SÜRGİT
Prof. Dr. Sermet KOYUNCU
Prof. Dr. Sibel MENTEŞE
Doç. Dr. Ali KARANFİL
Doç. Dr. Ayça AYDOĞDU EMİR
Doç. Dr. Cemil TÖLÜ
Doç. Dr. Emre ÖZELKAN
Doç. Dr. Fadime ATEŞ
Doç. Dr. Melis İNALPULAT
Doç. Dr. Muhittin KARAMAN
Doç. Dr. Şahin KÖK
Dr. Öğr. Üyesi Abdul HADİ
Dr. Öğr. Üyesi Aliye Aslı SONSUZ
Dr. Öğr. Üyesi Emin YAKAR
Dr. Öğr. Üyesi Enis ARSLAN
Dr. Öğr. Üyesi Fatih SEZER
Dr. Öğr. Üyesi Gizem AKSU
Dr. Öğr. Üyesi M. Burak BÜYÜKCAN
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali GÜNDOĞDU
Dr. Öğr. Üyesi Savaş GÜRDAL
Dr. Öğr. Üyesi Uğur SARI
Öğretim Görevlisi Dr. Tuğba ERDOĞAN
Dr. Duygu ALGAN

Uluslararası Editorler Kurulu / International Editorial Board

Prof. Dr. Cedomir RADOVIĆ - Institue for Animal Husbandry, Belgrade-Serbia

Prof. Dr. Daniele BRUNO - University of Insubria, Varese Italy

Prof. Dr. Mariyana IVANOVA - University of Agribusiness and Rural Development, Bulgaria

Assoc. Prof. Dr. Aynur HASHİMOVA - Sumgait State University, Azerbaijan

Assoc. Prof. Dr. Haneef Ur REHMAN - University of Turbat (UoT) Kech Balochistan, Pakistan

Assoc. Prof. Dr. Kadyrbai CHEKİROV - Kyrgyz-Turkish Manas University, Kyrgyzstan

Assoc. Prof. Dr. Najam Ul Hasan ABBASI - Mianyang Normal University, China

Assoc. Prof. Dr. Rokhatoy ABİDOVA - Urgench State University, Uzbekistan

Assoc. Prof. Dr. Yaser SNOUBAR - Qatar University, Qatar

Assist. Prof. Dr. Andrii SHTIRBU - Tairov Institute of Viticulture and Winemaking, Ukraine

Dr. Asmat ULLAH - Kasetsart University Bangkok, Thailand

Teknik Editör / Technical Editor

Doç. Dr. Ali KARANFİL - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Dil Editörleri / Language Editors

Dr. Abdul HADİ

Dr. Duygu ALGAN

Yazım Editörleri / Copy Editors

Doç. Dr. Şahin KÖK - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali GÜNDOĞDU - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

İstatistik Editörleri / Statistical Editors

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep GÖKKUŞ - Kastamonu Üniversitesi

Mizanpaj Editörleri / Layout Editors

Ece COŞKUN - Doktora Öğrencisi - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Hakan NAR - Doktora Öğrencisi - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Yazı İşleri / Secretariat

Dr. Öğr. Üyesi Baboo ALİ

Zir. Yük. Müh. Hatice Simay SARI

Bilim Kurulu / Scientific Board

Prof. Dr. Ali KOÇ - Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. Cem ÖZKAN - Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Dinçay KÖKSAL - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin ÇAVUŞ - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. İlhan ÇELİK - Samsun Üniversitesi
Prof. Dr. İskender TİRYAKİ - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Kemal Melih TAŞKIN - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. M. Kerim GÜLLAP - Atatürk Üniversitesi, Erzurum
Prof. Dr. Mustafa KIZILŞİMŞEK - Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa TAN - Atatürk Üniversitesi, Erzurum
Prof. Dr. Ramazan ÇAKMAKÇI - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Songül ÇAKMAKÇI - Atatürk Üniversitesi, Erzurum
Prof. Dr. Tolga BEKLER - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Alper SAĞLIK - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Erkan BİL - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Önder GÜRİSOY - Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Doç. Dr. Sercan KARAV - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Uğur ŞİMŞEK - Iğdır Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Aliye Aslı SONSUZ - İstanbul Medipol Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Hülya HANOĞLU ORAL - Muş Alparslan Üniversitesi

JSTIE 2025, 6(2) December

The Journal of Science-Technology-Innovation Ecosystem is indexed by the following data indices. Bilim-Teknoloji-Yenilik Ekosistemi Dergisi aşağıdaki veri indeksleri tarafından taranmaktadır.

Görsel Sanatlar ve Yapay Zekâ: Türkiye'deki Lisansüstü Çalışmaların İncelenmesi

Gökhan Keleş , Gül Sarıdikmen

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü, Çanakkale, Türkiye

Makale Geçmişi

Geliş: 31/07/2025

Kabul: 14/08/2025

Araştırma Makalesi

Öz: Bu araştırma, Türkiye’de görsel sanatlar alanında yapay zekâ konulu lisansüstü tezlerin nicel dağılımını incelemektedir. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nden elde edilen verilere göre, yapay zekâ içerikli toplam 2.073 tez arasında yalnızca 121’i görsel sanatlar alanında yazılmıştır. Bu oran %5,83 gibi sınırlı bir temsil düzeyine karşılık gelmektedir. Görsel sanatlar kapsamındaki tezlerin büyük çoğunluğu Yüksek Lisans düzeyinde üretilmiş; Doktora ve Sanatta Yeterlik düzeyindeki üretim oldukça sınırlı kalmıştır. Mimarlık, Radyo-Televizyon-Sinema ve Görsel İletişim Tasarımı gibi teknoloji odaklı alanlar öne çıkarken, Resim Anasanat Dalı’nda yalnızca iki Yüksek Lisans tezi tespit edilmiştir. Sanatta Yeterlik düzeyinde ise yalnızca üç tez yayımlanmış, bu tezler Grafik Tasarımı ve Medya Tasarımı Anasanat Dallarına aittir. Elde edilen bulgular, yapay zekânın görsel sanatlar alanındaki akademik temsiliyetinin sınırlı olduğunu ve özellikle yaratıcı disiplinlerde bu alana yönelik akademik üretimin teşvik edilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, görsel sanatlar, tez, Sanatta Yeterlik

Visual Arts and Artificial Intelligence: A Review of Postgraduate Studies in Turkey

Abstract: This research examines the quantitative distribution of graduate theses on artificial intelligence in the field of visual arts in Turkey. According to data obtained from the National Thesis Center of the Council of Higher Education, only 121 of the 2,073 theses with artificial intelligence content were written in the field of visual arts. This rate corresponds to a limited representation level of 5.83%. Many theses within the scope of visual arts were produced at the master's level; production at the level of doctorate and proficiency in art has been very limited. While technology-oriented fields such as Architecture, Radio-Television-Cinema, and Visual Communication Design stand out, only two master's theses have been identified in the Department of Painting. At the level of proficiency in art, only three theses have been written, and these theses belong to the Graphic Design and Media Design Departments. The findings reveal that the academic representation of artificial intelligence in the field of visual arts is limited, and academic production in this field should be encouraged, especially in creative disciplines.

Keywords: Artificial intelligence, visual arts, thesis, proficiency in art

✉ Correspondence: gokhankales25@gmail.com

Citation: Keleş, G., & Sarıdikmen, G. (2025). Görsel sanatlar ve yapay zekâ: Türkiye’deki lisansüstü çalışmaların incelenmesi. *Bilim-Teknoloji-Yenilik Ekosistemi Dergisi*, 6(2), 127-145.

Giriş

Sanat tarihinde teknolojik araçların sanatsal üretime etkisi yüzyıllardır gözlemlenmektedir. Sanatçılar, tarih boyunca yaşadıkları çağın teknolojisini benimsemiş, kimi zaman ise ihtiyaç duydukları teknolojileri bizzat üretmişlerdir. Sanat, her dönemin sosyal, kültürel ve teknolojik koşullarına göre biçimlenmiş; her çağın kendine özgü araçlarını, üretim yöntemlerini ve estetik anlayışlarını yansıtmıştır (Wands, 2006). Rönesans döneminde perspektifin keşfi ve optik aygıtların kullanımı resim sanatını gerçekçi anlatıma yöneltmiş; 19. yüzyılda fotoğrafın icadı, ressamların temsil krizine girmesine yol açmıştır (Benjamin ve ark., 2008). Video, televizyon ve dijital görselleştirme teknikleriyle sanat üretimi çoğul medya ortamlarına 20. yüzyılda taşınmış; sanatçılar yalnızca estetik üreticiler değil, aynı zamanda teknoloji geliştiriciler olarak da konumlanmışlardır (Manovich, 2018).

Modern dönemle birlikte teknoloji, sanat üretiminin yalnızca bir aracı olmaktan çıkmış; aynı zamanda sanatın konusunu, yöntemini ve yapısını dönüştüren temel bir unsur haline gelmiştir. Günümüzde bu dönüşümün en dikkat çekici boyutunu yapay zekâ oluşturmaktadır. Yapay zekâ teknolojileri; grafik tasarımdan resme, fotoğraftan dijital enstalasyona kadar pek çok görsel sanat alanında giderek artan bir biçimde kullanılmakta hem üretim sürecini hem de sanatçının konumunu yeniden tanımlamaktadır (Chatterjee, 2022).

Yapay zekânın sanat üretiminde kullanılmaya başlanması, sanatçının yaratıcı sürecindeki rolünün yeniden değerlendirilmesini gündeme getirmiştir. Bir yandan algoritmaların ürettiği görseller, estetik değer taşıyan sanatsal ürünler olarak kabul edilirken, diğer yandan bu ürünlerin özgünlük, yaratıcı niyet ve sanatsal özne gibi kavramlarla ne ölçüde bağdaştığı tartışma konusu haline gelmiştir (Boden, 2010). Özellikle görsel sanatlarda – resim, illüstrasyon, grafik tasarım gibi alanlarda – yapay zekâ ile üretilmiş eserlerin sayısı hızla artmakta; üretim süreci giderek daha çok insan-makine etkileşimine dayanmaktadır. Bu bağlamda sanatçı ile algoritma arasında gelişen iş birliği hem pratik hem de kuramsal düzeyde yeni tanımlamaları zorunlu kılmaktadır.

Sanatın teknolojik ilerlemelerle kurduğu çok katmanlı ilişki yalnızca ifade biçimlerini değil, aynı zamanda sanatçının konumunu ve ortaya çıkan ürünlerin estetik ve etik çerçevelerini de dönüştürmüştür. Bu dönüşümün, yapay zekâ gibi ileri teknolojilerin etkisiyle Türkiye'deki akademik üretime nasıl yansıdığı, kuramsal olduğu kadar uygulamalı düzeyde de araştırılması gereken güncel bir konudur. Bu bağlamda, Türkiye'de yürütülen lisansüstü tezlerin içerik ve eğilimlerinin sistematik olarak incelenmesi, görsel sanatlar ve yapay zekâ ilişkisini anlamaya yönelik literatürdeki boşluğu dolduracak nitelikte önemli bir katkı sağlayacaktır.

Bu çalışma, yapay zekâ teknolojilerinin Türkiye'de görsel sanatlar alanındaki akademik yansımalarını sistematik olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Özellikle, Resim Anasanat Dalında hazırlanmış tezlerle, Sanatta Yeterlik düzeyindeki tezler ayrı gruplar olarak ele alınmış; her iki grup hem içerik hem de sayısal açıdan analiz edilmiştir. Araştırmanın temel sorusu, “Yapay zekânın son yıllarda artan etkisi, Türkiye'de görsel sanatlar alanındaki lisansüstü tezlere, özellikle Resim Anasanat Dalı ve Sanatta Yeterlik düzeyindeki çalışmalara nasıl yansımıştır?” şeklinde belirlenmiştir.

Bu bağlamda çalışmada aşağıdaki alt sorulara yanıt aranmıştır:

- Türkiye'de yayımlanan toplam lisansüstü tez sayısı nedir?
- Yapay zekâ konulu tezlerin sayısı ve tüm tezlere oranı nedir?
- Görsel sanatlarda yapay zekâ temalı kaç Yüksek Lisans, Doktora ve Sanatta Yeterlik tezi vardır? Bu tezler hangi yıllarda, dillerde, üniversitelerde, anabilim/anasanat dallarında ve tez türlerinde yoğunlaşmaktadır? Sanatta Yeterlik ve Resim Anasanat Dalı oranları nedir?
- Yapay zekâ tezlerinde 2018 sonrasında artış var mı? Varsa artış oranı nedir?
- Görsel sanatlar tezlerinin 2018 sonrasında oranı nedir? Sanatta Yeterlik ve Resim Anasanat Dalı oranı nedir?

Disiplinler arası yapısı nedeniyle, yapay zekâ ve sanat kesişiminde çalışan araştırmacıların karşılaştığı en temel sorunlardan biri, literatürdeki dağınıklık ve metodolojik belirsizliktir. Uygulamalar, genellikle deneme-yanılma yoluyla veya sınırlı sayıda örnek üzerinden yürütülmektedir. Bu durum, alanın bilgi birikiminin sistematik ve sürdürülebilir biçimde gelişmesini engellemekte, akademik çalışmaların yaygınlık kazanmasını geciktirmektedir. Bu nedenle, yapay zekâ ve sanat ilişkisine dair sistematik literatür incelemeleri, alanın kurumsallaşması açısından kritik önem taşımaktadır.

Uluslararası literatürde yapay zekâ ve sanat ilişkisini konu alan çalışmalar artış göstermektedir. Özellikle sanat pratiğindeki dönüşüm, sanatçının rolü ve algoritmik üretim biçimlerinin yaratıcı süreç üzerindeki etkisi çeşitli kuramsal çerçevelerle tartışılmaktadır (Yüksel & Aşan Yüksel, 2024). Ancak Türkiye’de bu konuda yapılmış kapsamlı ve tematik analizler sınırlıdır. Örneğin, Sevgi Kavut’un 2022 yılında yayımladığı “Türkiye’de Yapay Zekâ Alanında Yazılan Tezlerin İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi” başlıklı çalışmasında, 2019-2021 yılları arasında yazılmış tezler incelenmiş ve görsel sanatlar alanındaki tez sayısının oldukça düşük olduğu tespit edilmiştir. Kavut’un çalışması, yapay zekâ temalı tezlerin daha çok mühendislik alanında yoğunlaştığını göstermektedir. Dolayısıyla, Türkiye’de yapay zekâ ve görsel sanatlar kesişimine odaklanan kapsamlı bir akademik analiz ihtiyacı hâlen devam etmektedir.

Bu çalışmada, yapay zekâ ile görsel sanatlar arasındaki etkileşim tarihsel ve kavramsal olarak özetlenmiş, ardından Türkiye’de bu alanda gerçekleştirilmiş lisansüstü tezler sistematik olarak incelenmiştir. İncelemede; tezlerin ele aldığı konular, yürütüldüğü üniversiteler, anabilim/anasanat dalları, tez türleri, yazım dilleri ve yıllara göre dağılımları analiz edilmiş; Türkiye’de yapay zekâ ve görsel sanatlar alanındaki akademik eğilimlerin bir profili çıkarılmaya çalışılmıştır.

Materyal ve Yöntem

Bu çalışma, doküman analizi yöntemiyle yürütülen nicel bir araştırmadır. Araştırma sürecinde, belirli bir konuya ilişkin olarak daha önce hazırlanmış lisansüstü tezler sistematik biçimde taranmış, elde edilen veriler yapılandırılmış bir çerçevede sınıflandırılarak tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerle değerlendirilmiştir. Bu yöntem aracılığıyla, Türkiye’de görsel sanatlar alanında yapay zekâ temalı tez çalışmalarının çeşitli değişkenlere göre dağılımı ortaya konulmuştur. Nicel araştırma yaklaşımı çerçevesinde yürütülen bu çalışmada, sayısal veriler aracılığıyla mevcut akademik üretimin eğilimlerini, yoğunlaştığı tematik ve kurumsal alanları belirlemek amaçlanmıştır. Böylece hem alan yazında gözlemlenen gelişmeler hem de gelecek araştırmalar için yönlendirici olabilecek yapısal örüntüler nesnel biçimde sunulmuştur.

Araştırmanın evrenini, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi’nde Mayıs 2025 tarihine kadar yayımlanmış olan tüm lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Bu geniş evrenden, araştırmanın amacı doğrultusunda amaçlı örnekleme yöntemi ile bir örneklem seçilmiştir. Örneklem oluşturulurken hem çalışma konusunun özgünlüğü hem de disiplinler arası geçişkenlik dikkate alınmış; çok katmanlı bir filtreleme süreci benimsenmiştir.

Öncelikli olarak, YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında tanımlı 2364 farklı Anabilim ve Anasanat Dalı sistematik biçimde taranmıştır. Bu kapsamlı liste temelinde, yalnızca görsel sanatlarla ilişkili olan anabilim/anasanat dallarının belirlenmesi sağlanmış ve bu doğrultuda bir örneklem çerçevesi oluşturulmuştur. Bu örneklem sürecinde, yalnızca görsel sanatlar disiplinleriyle bütünlük bir biçimde yapay zekâ konusunu ele alan lisansüstü tezlerin belirlenmesi hedeflenmiştir.

Veri toplama süreci, YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde yayımlanmış tezler üzerinden çok aşamalı ve sistematik bir biçimde yürütülmüştür. İlk olarak, Ulusal Tez Merkezi’nde tanımlı olan tüm anabilim ve anasanat dalları taranmış ve bu alanların 2364 farklı başlık altında sınıflandırıldığı tespit edilmiştir. Bu başlıkların tamamı bir Excel dosyası hâlinde düzenlenmiş ve Mayıs 2025 sürümüne ait *ChatGPT-4o* modeline yüklenerek, yalnızca sanat ve özellikle görsel sanatlarla ilişkili alanların ayıklanması sağlanmıştır. Bu süreçte, grafik, resim, heykel, seramik, geleneksel sanatlar, tekstil, moda, mimarlık, radyo-televizyon, iletişim gibi uygulamalı sanat disiplinleri dikkate alınmış ve bu alanlarda yazılmış tezlere odaklanılmıştır.

Ayıklanan bu alanlara ait tezlerin tamamı, YÖK Ulusal Tez Merkezi’nin gelişmiş arama seçenekleri aracılığıyla taranmıştır. Arama işlemlerinde, tezlerin başlık, özet ve anahtar kelimeler alanları dikkate alınarak “yapay zekâ” ve “yapay zeka” ifadeleri kullanılmıştır. Ayrıca, “zekâ” kelimesinde bulunan düzeltme işaretinin (şapka) bazı tezlerde kullanılmamış olabileceği öngörülerek her iki yazım biçimi (“zekâ” ve “zeka”) ayrı ayrı

taranmıştır. Bu tarama sonucunda elde edilen veriler, *GitHub* üzerinde yayımlanmış açık kaynaklı “YÖK Tez Merkezi Veri Kazıma Aracı” kullanılarak meta veri olarak indirilmiş ve analiz için uygun biçimde yapılandırılmıştır.

Yalnızca adında yapay zekâ ifadesi geçen tezlerle sınırlı kalmamak adına, başlıklarında veya içeriklerinde sanat, tasarım, resim, grafik, heykel, seramik, geleneksel, tekstil, moda, çizim, yağlı boya, suluboya, akrilik, tuval, afiş, broşür, kartvizit, ambalaj, büst, rölyef, figür, vitrifiye, çanak, çömlek, tabak, bardak, çini, tezhip, hat, kıyafet gibi anahtar kelimelerden en az birine yer veren tezler de ayrıca taranmıştır. Bu ikinci tarama süreci, görsel sanatlar ve yapay zekâ ilişkisini daha geniş bir çerçevede değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Tarama sonucunda elde edilen tezlerin önceki listeye eşleşen veya mükerrer biçimde yer alan kayıtları ayıklanmış, böylece sadece özgün tez kayıtlarından oluşan temiz bir veri seti oluşturulmuştur.

Elde edilen tezler, içerik açısından tek tek incelenmiş ve yalnızca görsel sanatlarla doğrudan ilişkili olan tezler araştırma örnekleme kapsamına alınmıştır. Bu doğrultuda her bir tezin tez türü (Yüksek Lisans, Doktora, Sanatta Yeterlik), yazım dili, yayımlandığı üniversite türü, yılı ve ait olduğu anabilim/anasanat dalı gibi bilgileri sistematik olarak toplanmış ve sayısal analizler için kullanılmak üzere yapılandırılmış bir veri seti hâline getirilmiştir.

Bu veri seti, hem Türkiye’de yayımlanan toplam lisansüstü tez sayısına hem de yapay zekâ konulu tezlerin dağılımına dair genel eğilimleri ortaya koymak, ayrıca görsel sanatlar alanındaki yapay zekâ temalı tezlerin yıllara, dillere, üniversitelere ve alanlara göre analizini gerçekleştirmek üzere kullanılmıştır. Özellikle Sanatta Yeterlik tezleri ve Resim Anasanat Dalı tezleri, ayrı birer başlık altında ayrıntılı olarak değerlendirilmiştir. Bulgulara ilişkin detaylı bilgiler, çalışmanın ilgili bölümlerinde sunulmuştur.

Veri analiz sürecinde nicel analiz yöntemleri kullanılmış; analizler, Duygu Koçak’ın (2025) “Yapay Zekâ Destekli Veri Analizi: ChatGPT-4.0 ile Geçerlik ve Güvenirlilik Kestirimleri” başlıklı çalışmasının sonuçlarından ilhamla OpenAI (2025) tarafından geliştirilen büyük dil modeli *ChatGPT-4o* (Mayıs 2025 sürümü) desteğiyle gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, analiz için *ChatGPT 4-o*’ya (Mayıs 2025 sürümü) yöneltilen komutlar (promptlar), çalışmanın ekler bölümünde ayrıntılı biçimde sunulmuştur.

Elde edilen tezler, tez türü (Yüksek Lisans, Doktora, Sanatta Yeterlik), yazım dili, üniversite türü, yıllara göre dağılım, anabilim/anasanat dalları gibi değişkenlere göre frekans ve yüzdelik dağılımlar ile analiz edilmiştir. Bu analizler Microsoft Excel yazılımı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veriler, çizelge ve grafikler aracılığıyla görselleştirilmiş; yorumlamalar bu veriler üzerinden yapılmıştır. Nicel analiz süreci, özellikle alandaki akademik eğilimleri göstermek ve genel profil çıkarmak amacıyla kullanılmıştır.

Günümüzde nicel araştırma desenleri, sosyal bilimlerdeki çok boyutlu olgulara ilişkin genel eğilimleri ve örüntüleri belirlemede yaygın biçimde kullanılmaktadır. Özellikle büyük ölçekli veri kümeleri üzerinden sayısal analiz yapılmasına olanak tanıyan bu yaklaşım, ölçülebilir sonuçlara ulaşmayı ve genellemeler yapmayı mümkün kılmaktadır (Garip, 2023, s. 4). Bu tür çalışmalar, nesnel veri toplama ve istatistiksel çözümleme süreçleriyle sosyal olguların belirli yönlerini sistematik biçimde incelemeye olanak sağlar.

Bu bağlamda, bu çalışma nicel bir araştırma tasarımı benimsemiştir. Araştırmada, görsel sanatlar ve yapay zekâ ilişkisine dair eğilimleri ve dağılımları ortaya koymak amacıyla sayısal veriler kullanılmış; elde edilen bulgular tanımlayıcı istatistikler aracılığıyla analiz edilmiştir. Bu yönüyle çalışma, belirli bir konuda yazılmış tezlerin nicel özelliklerini analiz ederek, alanın mevcut durumunu ve genel eğilimlerini nesnel biçimde ortaya koymayı hedeflemektedir.

İngilizce artificial intelligence teriminin karşılığı olarak yaygın biçimde “yapay zeka” yazımı tercih edilmiş olsa da bu çalışmada Türk Dil Kurumunun çevrimiçi olarak yayımladığı Güncel Türkçe Sözlük’te de yer aldığı üzere, düzeltme işareti (şapka) taşıyan “yapay zekâ” ifadesi esas alınmıştır.

Bulgular ve Tartışma

Türkiye’deki genel durumu görmek için önce Ulusal Tez Merkezinin istatistikler sekmesinde yer alan yıllara göre dağılım tablosu incelenmiştir (Yükseköğretim Kurulu, 2025b). Tablodaki veriler, 1959’dan 2025’e kadar Türkiye’de yayımlanmış toplam 918.256 lisansüstü tezi olduğunu göstermektedir. Dağılımda en yüksek payı Yüksek Lisans (%70.56; f=647758) alırken, onu Doktora (%17.91; f=164512) ve Tıpta Uzmanlık (%10.63; f=97625) tezleri izlemektedir. Görece daha düşük oranlara sahip tez türleri ise Diş Hekimliği Uzmanlık (%0.49;

f=4508), Sanatta Yeterlik (%0.31; f=2851) ve Tıpta Yan Dal Uzmanlık (%0.10; f=949) olarak sıralanır.

Yüksek Lisans tezleri, 1980'lerin ortasından itibaren ciddi bir artış eğilimi göstermiş, 2000'li yıllardan sonra dramatik bir artışla 2020'li yıllara ulaşmıştır.

Sanatta Yeterlik tezleri, ilk kez 1988 yılında (f=7) kayda geçmiştir. 2025 yılı da dâhil olmak üzere toplam sayısı 2.851'dir ve bu, genel toplam içinde %0.31 oranla oldukça düşük bir paya sahiptir. Bu tez türü, diğer türlere kıyasla sayıca sınırlı kalmıştır.

2025 yılı henüz tamamlanmamış olmasına rağmen bu yılın ilk beş ayında 8.594 tez kaydı yapılmıştır. Bu sayı, 2024'ün toplamına (f=64846) göre oldukça düşüktür. Bu durum, yılın henüz tamamlanmamasından kaynaklı eksik veri olasılığına işaret etmektedir.

2018 sonrası dönem, tüm tez türlerinde belirgin bir artışın gözlendiği yıllardır. Özellikle 2019 yılında yayımlanan 76675 tez ile en yüksek yıllık üretim gerçekleşmiştir.

Lisansüstü tez üretimine ilişkin genel dağılım verileri, yapay zekâ temalı tezlerin konumunu daha ayrıntılı değerlendirebilmek için temel bir çerçeve sunmaktadır. Bu bağlamda, yapay zekâ konulu tezlerin yıllara göre sayısal dağılımına Çizelge 1'de yer verilmiştir. Çizelge, 1990–2025 yılları arasında ilgili alanda üretilen tezlerin türlerine göre yıllık frekans ve yüzde oranlarını içermektedir.

Çizelge 1. Yapay zekâ hakkında yazılan tezlerin yıllara göre sayısal dağılımı

Table 1. Statistical distribution of theses on artificial intelligence by year

Yıl	Yüksek Lisans		Doktora		Tıpta Uzmanlık		Diş Hek. Uzm.		Sanatta Yeterlik	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
2025	158	11.20	29	5.66	10	10.10	2	4.17		
2024	456	32.32	143	27.93	49	49.49	17	35.42	1	33.33
2023	225	15.95	98	19.14	21	21.21	20	41.67		
2022	161	11.41	68	13.28	11	11.11	3	6.25	2	66.67
2021	102	7.23	45	8.79	5	5.05	4	8.33		
2020	50	3.54	16	3.13	1	1.01				
2019	61	4.32	19	3.71			1	2.08		
2018	28	1.98	7	1.37			1	2.08		
2017	10	0.71	6	1.17						
2016	15	1.06	8	1.56						
2015	11	0.78	5	0.98						
2014	12	0.85	8	1.56						
2013	6	0.43	6	1.17						
2012	11	0.78	5	0.98						
2011	14	0.99	10	1.95	1	1.01				
2010	12	0.85	7	1.37						
2009	14	0.99	6	1.17						
2008	8	0.57	5	0.98	1	1.01				
2007	5	0.35	9	1.76						
2006	10	0.71	2	0.39						
2005			3	0.59						
2004	11	0.78								
2003	8	0.57	3	0.59						
2002	2	0.14	1	0.20						
2001	5	0.35								
2000	3	0.21								
1999	1	0.07	1	0.20						
1998	3	0.21	1	0.20						
1997	1	0.07								
1996			1	0.20						
1995	1	0.07								

1994	2	0.14								
1993	1	0.07								
1992	1	0.07								
1991	2	0.14								
1990	1	0.07								
Toplam	1411	100	512	100	99	100	48	100	3	100

Kaynak: (Yükseköğretim Kurulu, 2025a)

Çizelge 1’de yer alan verilere göre; 1990–2025 yılları arasında Türkiye’de yapay zekâ temalı 1411 Yüksek Lisans, 512 Doktora, 99 Tıpta Uzmanlık, 48 dış hekimliği uzmanlık ve 3 Sanatta Yeterlik tezi olmak üzere toplam 2.073 tez çalışması yapıldığı görülmektedir. Tüm tez türleri incelendiğinde, üretimin 2018 sonrası dönemde belirgin biçimde arttığı göze çarpmaktadır.

Yüksek Lisans tezlerinin %32.32’si 2024 yılında yayımlanmıştır ($f=456$), bu oranla 2024 yılı açık ara en yüksek üretim yılı olmuştur. Bu oran 2023 yılında %15.95 ($f=225$), 2022’de %11.41 ($f=161$), 2021’de ise %7.23 ($f=102$) düzeyindedir. 2025 yılı verileri, henüz yıl tamamlanmadan oluşturulduğundan %11.20 ($f=158$) oranı, artış eğiliminin devam ettiğini göstermekle birlikte eksik veri barındırma potansiyeline sahiptir.

Doktora tezleri açısından da 2024 yılı %27.93 ($f=143$) ile en yüksek orana sahiptir. Bunu %19.14 ($f=98$) ile 2023 ve %13.28 ($f=68$) ile 2022 yılı takip etmektedir. 2025 yılı, %5.66 ($f=29$) oranında görünmekte olup bu veri, yıl tamamlandığında yukarı yönlü değişebilir. 2015 öncesinde yıllık oranlar %1’in altında seyretmiş, 2010’lu yıllarda ise ancak sınırlı düzeyde bir artış yaşanmıştır. Bu eğilim, Doktora düzeyindeki yapay zekâ çalışmalarının yakın dönemde ivme kazandığını göstermektedir.

Tıpta Uzmanlık tezlerinde de benzer bir yoğunlaşma 2024 yılında %49.49 ($f=49$) oranıyla zirveye ulaşmıştır. 2023 yılı %21.21 ($f=21$), 2022 yılı %11.11 ($f=11$), 2025 yılı ise %10.10 ($f=10$) ile diğer üretim odaklı yıllar olmuştur. Diğer yıllarda üretim ya hiç yapılmamış ya da tekli örneklerle sınırlı kalmıştır.

Dış hekimliği uzmanlık tezlerinde ise toplam $f=48$ tez bulunmaktadır. Bu tezlerin %41.67’si 2023 ($f=20$), %35.42’si 2024 ($f=17$), %8.33’ü 2021 ($f=4$), %6.25’i 2022 ($f=3$) ve %4.17’si 2025 ($f=2$) yıllarında yayımlanmıştır. 2018 öncesinde yalnızca tekli örnekler mevcuttur.

Sanatta Yeterlik düzeyinde yayımlanan tez sayısı toplamda yalnızca $f=3$ ’tür. Bu tezlerin %66.67’si 2022 ($f=2$), %33.33’ü 2024 ($f=1$) yılına aittir. Diğer tüm yıllarda bu tez türünde herhangi bir üretim bulunmamaktadır. Üretimin yalnızca iki yıla sıkışmış olması, süreklilikten yoksun bir yapıyı ortaya koymaktadır.

Yapay zekâ temalı tez üretimi, 2018 sonrası dönemde belirgin şekilde artmıştır. Özellikle 2023 ve 2024 yılları tüm tez türlerinde zirve yaparken, 2025 verileri ise yıl tamamlanmadığı için sınırlıdır. 1990’lardan 2010’ların ortasına kadar düşük seyreden üretim, 2010’ların sonundan itibaren yükselişe geçmiş; 2024 ise en yüksek üretimin gerçekleştiği yıl olmuştur. 2018 yılında OpenAI tarafından tanıtılan *Generative Pre-trained Transformer* (GPT) teknolojisi, Kasım 2022’de ChatGPT 3.5 modeliyle geniş kullanıcı kitlesinin erişimine açılmıştır (OpenAI, 2025). Bu gelişmeler doğrultusunda, 2018–2025 yılları arasında yapay zekâ temalı tezlerin sayısı, aynı dönemde yayımlanan toplam tez sayılarıyla karşılaştırılmış ve oranları hesaplanmıştır.

Çizelge 2. 2018 - 2025 yılları arasında yapay zekâ tezlerinin yıllara göre dağılımı

Table 2. The annual distribution of theses on artificial intelligence from 2018 to 2025

Yıl	Yüksek Lisans		Doktora		Tıpta Uzmanlık		Dış Hek. Uzm.		Sanatta Yeterlik	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
2025	158	12.73	29	6.82	10	10.31	2	4.17		
2024	456	36.74	143	33.65	49	50.52	17	35.42	1	33.33
2023	225	18.13	98	23.06	21	21.65	20	41.67		
2022	161	12.97	68	16.00	11	11.34	3	6.25	2	66.67
2021	102	8.22	45	10.59	5	5.15	4	8.33		
2020	50	4.03	16	3.76	1	1.03	0			

2019	61	4.92	19	4.47	0		1	2.08		
2018	28	2.26	7	1.65	0		1	2.08		
Toplam	1241	100	425	100	97	100	48	100	3	100

Kaynak: (Yükseköğretim Kurulu, 2025a)

2018–2025 yılları arasında Türkiye’de yapay zekâ konusunu ele alan toplam 1814 lisansüstü tez yayımlanmıştır. Bu tezlerin büyük çoğunluğu Yüksek Lisans düzeyinde gerçekleştirilmiştir. Yüksek Lisans tezleri 1241 ile toplamın %68.41’ini oluştururken, Doktora düzeyinde 425 tez yazılmış ve bu sayı %23.43’lük bir paya sahiptir. Tıpta Uzmanlık alanında yayımlanan 97 tez %5.35, dış hekimliği uzmanlık alanında yer alan 48 tez %2.65 oranındadır. Sanatta Yeterlik kapsamında yayımlanan yalnızca 3 tez ise toplamın %0.17’sine karşılık gelmektedir. 2018–2025 döneminde yayımlanan hiçbir tıpta yan dal uzmanlık tezinin yapay zekâ içeriği bulunmamaktadır (Çizelge 2).

Yüksek Lisans kategorisinde en yüksek üretim 2024 yılında gerçekleşmiştir. Bu yıl yayımlanan 456 tez, toplam Yüksek Lisans tezlerinin %36.74’ünü oluşturmaktadır. Onu izleyen yıllar sırasıyla 2023 (225 tez, %18.13), 2022 (161 tez, %12.97) ve 2025’in ilk ayları (158 tez, %12.73) şeklindedir. 2021 yılı 102 tezle %8.22 oranında temsil edilmektedir. 2020 ve öncesi yıllarda ise üretim oldukça sınırlıdır; 2020’de 50, 2019’da 61 ve 2018’de yalnızca 28 tez yayımlanmıştır.

Doktora düzeyindeki tezlerin yıllık dağılımı da benzer bir yoğunluk artışını göstermektedir. 2024 yılı 143 teze açık ara öndedir (%33.65). Bunu 2023’te yayımlanan 98 (%23.06) ve 2022’de yayımlanan 68 tez (%16.00) takip etmektedir. 2021 yılında 45, 2025 yılı ilk aylarında ise 29 tez yer almaktadır. 2020 ve öncesinde yayımlanan tez sayıları tek haneli yüzdelerle ifade edilmektedir; 2019’da 19, 2018’de 7 tez kayda geçmiştir (Çizelge 2).

Tıpta Uzmanlık alanında en fazla üretim 2024 yılına aittir. Bu yıl yayımlanan 49 tez, toplamın %50.52’sine karşılık gelmektedir. 2023’te 21 (%21.65), 2022’de 11 (%11.34) ve 2025’te 10 tez (%10.31) yayımlanmıştır. 2021 ve 2020 yıllarında ise sayılar oldukça düşüktür (5 ve 1 tez). 2019 ve 2018 yıllarında bu kategoriye ait herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır (Çizelge 2).

Dış hekimliği uzmanlık alanında en yüksek üretim 2023 yılına aittir; bu yıl yayımlanan 20 tez, toplamın %41.67’sini oluşturur. 2024 yılında 17 tez (%35.42), 2022’de 3 tez (%6.25) ve 2025’te 2 tez (%4.17) yayımlanmıştır. 2021’de 4 tez bulunurken, 2020’de bu sayıya ulaşamamıştır. 2019 ve 2018 yıllarında ise yalnızca birer tez yer almaktadır (Çizelge 2).

Sanatta Yeterlik kapsamında yayımlanan toplam 3 tezin dağılımı ise yalnızca iki yıla aittir. 2022 yılında yayımlanan 2 tez bu alandaki toplamın %66.67’sini oluştururken, üçüncü tez 2024 yılında yayımlanmıştır (%33.33). Diğer tüm yıllarda bu kategoride herhangi bir yapay zekâ temalı çalışmaya rastlanmamıştır (Çizelge 2).

Genel dağılım değerlendirildiğinde, üretimin 2022 ile 2024 yılları arasında yoğunlaştığı, 2025’in ise henüz tamamlanmamış bir yıl olmasına rağmen kayda değer sayılara ulaştığı görülmektedir. 2018–2020 aralığında üretim hem niceliksel hem de oransal olarak oldukça sınırlıdır. Tüm bu veriler, yapay zekâ konusundaki lisansüstü akademik üretimin son beş yıl içerisinde belirgin biçimde ivme kazandığını ortaya koymaktadır.

Çizelge 3. 2018-2025 arasında Türkiye’de yapay zekâ hakkında yazılmış tezlerin tez türlerine göre dağılımı

Table 3. Distribution of theses written on artificial intelligence in Turkey between 2018 and 2025, categorized by thesis type

Tez İçeriği	Dağılım	
	f	%
Yapay zekâ	Yüksek Lisans	1241
	Doktora	425
	Tıpta Uzmanlık	97
	Dış Hekimliği Uzmanlık	48
	Sanatta Yeterlik	3
	Tıpta Yan Dal Uzmanlık	0

	Toplam	1814	100
Diğer	Yüksek Lisans	300894	72.73%
	Doktora	71812	17.36%
	Tıpta Uzmanlık	35897	8.68%
	Diş Hekimliği Uzmanlık	3762	0.91%
	Sanatta Yeterlik	1310	0.32%
	Tıpta Yan Dal Uzmanlık	45	0.01%
	Toplam	413720	100

Kaynak: (Yükseköğretim Kurulu, 2025a)

2018–2025 yılları arasında Türkiye’de yayımlanan yapay zekâ temalı lisansüstü tez sayısı toplam 1814’tür. Bu tezlerin 1241’i Yüksek Lisans düzeyinde üretilmiş ve bu oran toplam üretimin %68.41’ini oluşturmuştur. Doktora düzeyindeki tez sayısı 425 olup tüm yapay zekâ tezleri içinde %23.43’lük bir paya sahiptir. Tıpta Uzmanlık alanında yazılmış 97 tez, %5.35 ile daha sınırlı bir üretimi temsil etmektedir. Diş hekimliği uzmanlık kategorisinde 48 tez yer almakta ve bu tezler tüm yapay zekâ konulu tezlerin %2.65’ini oluşturmaktadır. Sanatta Yeterlik düzeyinde ise yalnızca 3 tez yayımlanmıştır; bu sayı %0.17’lik bir oranla, yapay zekâ içeriği barındıran tez türleri arasında en düşük temsile sahiptir. Tıpta yan dal uzmanlık düzeyinde herhangi bir yapay zekâ tezine rastlanmamıştır (Çizelge 3).

Aynı dönemde, yapay zekâ dışındaki tüm lisansüstü tezlerin toplamı 413720’dir. Bu grubun içinde Yüksek Lisans tezleri büyük bir çoğunlukla öne çıkmaktadır: 300.894 tezle toplamın %72.73’ünü oluşturmaktadır. Doktora düzeyinde 71812 tez yazılmıştır (%17.36). Tıpta Uzmanlık kategorisinde 35897 (%.68), diş hekimliği uzmanlık alanında 3762 (%0.91), Sanatta Yeterlik alanında ise 1310 tez (%0.32) yer almaktadır. Tıpta yan dal uzmanlık tezlerinin sayısı ise yalnızca 45’tir (%0.01) (Çizelge 3).

Sanatta Yeterlik düzeyinde yapay zekâ konulu tezlerin toplam Sanatta Yeterlik üretimi içerisindeki oranı oldukça düşüktür. 1310 Sanatta Yeterlik tezinin yalnızca üçü bu konuya odaklanmış olup, bu oran %0.23’e karşılık gelmektedir Aynı dönemde yayımlanan tüm lisansüstü tezlerin toplamı 415534’tür. Yapay zekâ temalı Sanatta Yeterlik tezlerinin bu toplam içindeki oranı yaklaşık %0.0007’dir (yüz binde birden daha az). Ayrıca, Sanatta Yeterlik tezleri yapay zekâ içerikli tüm lisansüstü tezlerin %0.17’sini oluşturmaktadır.

2018 -2025 Yılları arasında Türkiye’de yapay zekâ hakkında yazılmış tezlerin aynı yıllar arasında farklı konularda yazılmış diğer tezlerle oranı ise şu şekildedir (Çizelge 3).

Çizelge 4. 2018 -2025 arası Türkiye’de yapay zekâ hakkında yazılmış tezlerin farklı konulardaki tezlerle oranı

Table 4. The ratio of theses on artificial intelligence to theses in other subjects in Turkey from 2018 to 2025

Tezler	Dağılım	
	f	%
Yapay zekâ hakkında yazılmış tezler	1786	0.44
Diğer tezler	413720	99.56

Kaynak: (Yükseköğretim Kurulu, 2025a)

2018–2025 yılları arasında Türkiye’de yayımlanan toplam tez sayısı 415.484’tür. Bu tezlerin yalnızca 1712’si yapay zekâ konusunu ele almıştır. Yapay zekâ temalı tezlerin toplam tez üretimi içerisindeki oranı %0.41’dir. Buna karşılık, yapay zekâ dışındaki konularda yazılan tezlerin sayısı 413.772 olup toplamın %99.59’unu oluşturmaktadır.

Veriler, yapay zekânın akademik gündeme özellikle son yıllarda daha görünür şekilde dâhil olmaya başladığını ortaya koysa da bu konudaki üretimin genel lisansüstü tez hacmi içerisinde hâlâ çok sınırlı kaldığını göstermektedir. 2018–2025 gibi sekiz yıllık bir dönemde yalnızca binde dört seviyesinde temsil edilen bu konu, teknolojik ve toplumsal etkileri göz önüne alındığında akademik üretimde beklenen karşılığı bulamamıştır.

Görsel sanatlar özelinde yapay zekâ temalı lisansüstü tezlerle ilişkin bulgular, bu alandaki akademik

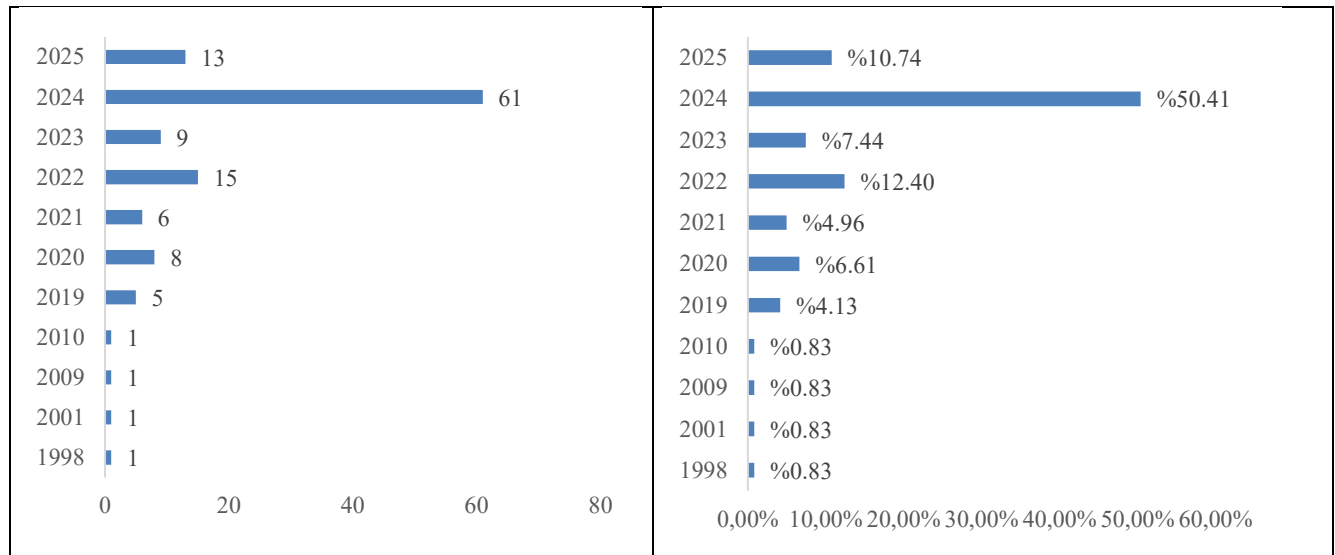
üretimin genel eğilimler içindeki konumunu daha ayrıntılı biçimde ortaya koymaktadır. Yapay zekânın farklı disiplinlerdeki yansımalarına kıyasla görsel sanatlar alanında bu konunun nasıl ele alındığı, teknolojik gelişmelerin sanatsal üretimle ne ölçüde buluştuğunu göstermesi açısından ayrı bir önem taşımaktadır. Bu çerçevede, görsel sanatlarda yapay zekâyâ odaklanan lisansüstü tez çalışmalarına ilişkin veriler, Çizelge 5-7 ile Şekil 1-4'te detaylı biçimde sunulmuştur.

Çizelge 5. Görsel sanatlar alanında yapay zekâ hakkında yazılmış tezlerin genel özellikleri

Table 5. General characteristics of theses on Artificial Intelligence in the field of visual arts

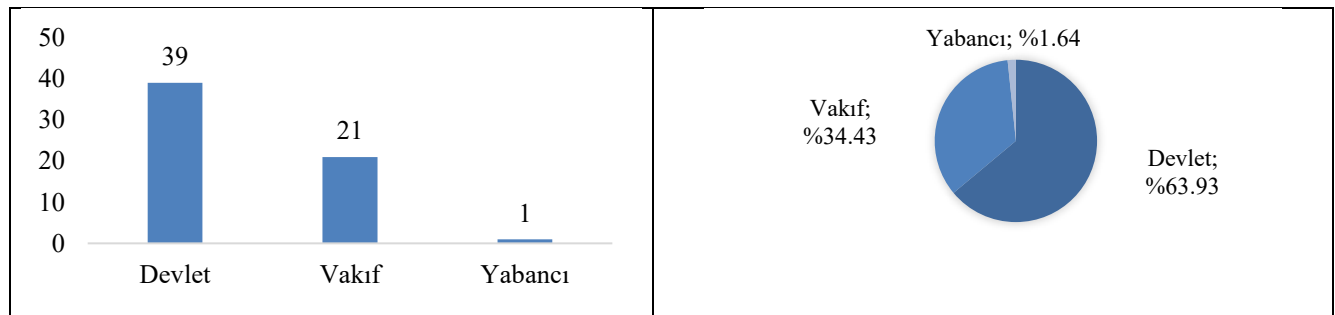
Açıklama		Dağılım	
		f	%
Yıl	2025	13	10.74
	2024	61	50.41
	2023	9	7.44
	2022	15	12.40
	2021	6	4.96
	2020	8	6.61
	2019	5	4.13
	2010	1	0.83
	2009	1	0.83
	2001	1	0.83
	1998	1	0.83
Toplam		121	100
Üniversite Türü	Devlet	39	63.93
	Vakıf	21	34.43
	Yabancı	1	1.64
Toplam		61	100
Tez Türü	Yüksek Lisans	94	77.69
	Doktora	24	19.83
	Sanatta Yeterlik	3	2.48
Toplam		121	100
Dil	Türkçe	101	83.47
	İngilizce	20	16.53
	Toplam	121	100

Kaynak: (Yükseköğretim Kurulu, 2025a)

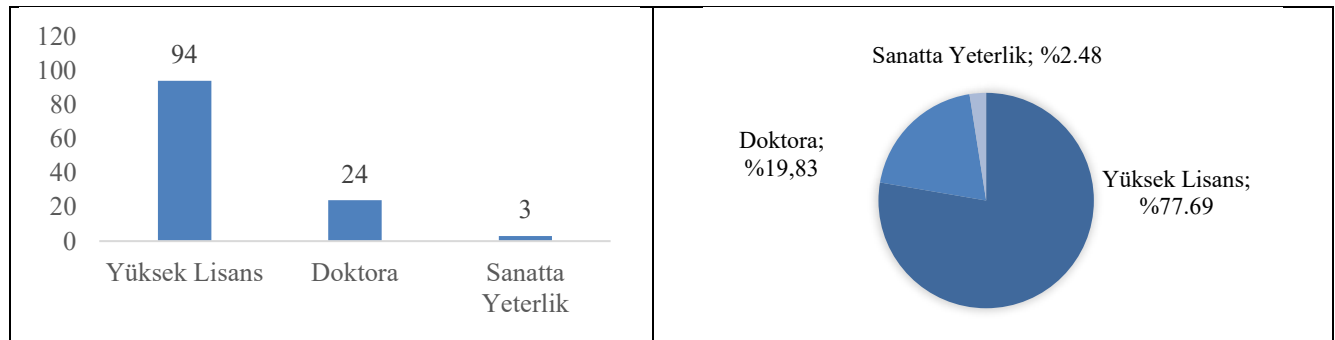
Şekil 1. Tezlerin yayımlandığı yıllara göre sayısal ve yüzdelik dağılım grafikleri

Figure 1. Numerical and percentage distribution of theses by publication year

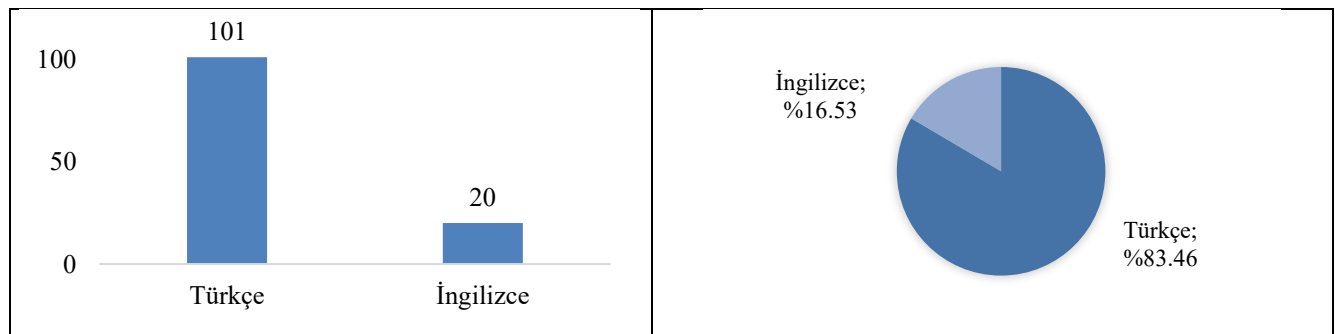
Şekil 2. Tezlerin üniversite türlerine göre sayısal ve yüzdelik dağılım grafikleri

Figure 2. Charts of the numerical and percentage distribution of theses by university type

Şekil 3. Tez türüne göre sayısal ve yüzdelik dağılım grafikleri

Figure 3. Charts of the numerical and percentage distribution of theses by thesis type

Şekil 4. Tezlerin yazım dillerine göre sayısal ve yüzdelik dağılım grafikleri

Figure 4. Charts of the numerical and percentage distribution of theses by language

1998–2025 yılları arasında görsel sanatlar alanında yapay zekâ konulu toplam 121 tez yayımlanmıştır. Bu tezlerin %77.69'u Yüksek Lisans, %19.83'ü Doktora ve yalnızca %2.48'i Sanatta Yeterlik düzeyindedir. Bu tezler, yapay zekâ hakkında yazılmış toplam 2.073 lisansüstü tez içinde %5.84'lük bir orana karşılık gelmektedir. Başka bir ifadeyle, yapay zekâ temalı her 17 tezdten yalnızca biri görsel sanatlar alanında üretilmiştir.

Yıl bazında incelendiğinde, en fazla yapay zekâ içerikli tez 2024 yılında yayımlanmıştır (f=61, %50.41). Bu yılı 2025 yılının ilk aylarında yayımlanan 13 tez (%10.74) ve 2022 yılına ait 15 tez (%12.40) takip etmektedir. 2023 yılında ise 9 tez yayımlanmıştır (%7.44). 2021'de 6 tez (%4.96), 2020'de 8 tez (%6.61), 2019'da 5 tez (%4.13) bulunmaktadır. Daha eski yıllarda ise bu konuya yönelik üretim oldukça sınırlıdır: 2010, 2009, 2001 ve 1998 yıllarında yalnızca birer tez (%0.83) yer almaktadır. Bu dağılım, yapay zekâ konusuna olan akademik ilginin özellikle son üç yılda belirgin bir şekilde arttığını göstermektedir.

Yapay zekâ temalı tezlerin üretiminde devlet üniversiteleri başı çekmektedir. Devlet üniversitelerinde 39 tez üretilmiş olup bu sayı toplamın %63.93'üne karşılık gelmektedir. Vakıf üniversitelerinde 21 tez üretilmiştir (%34.43). Yabancı üniversiteler ise yalnızca 1 tez ile temsil edilmiştir (%1.64). Bu durum, Türkiye'deki yapay zekâ içerikli görsel sanatlar tezlerinin büyük ölçüde kamu kurumlarında üretildiğini göstermektedir.

Toplam 121 tezin 94'ü Yüksek Lisans düzeyinde olup bu tezler tüm üretimin %77.69'unu oluşturmaktadır. Doktora düzeyinde 24 tez bulunmaktadır (%19.83). Sanatta Yeterlik kapsamında ise yalnızca 3 tez yayımlanmıştır (%2.48). Bu dağılım, yapay zekânın en çok Yüksek Lisans seviyesinde çalışıldığını, Sanatta Yeterlik düzeyinde ise hâlâ oldukça sınırlı olduğunu göstermektedir.

Tezlerin 101'i Türkçe olarak yazılmıştır (%83.47) ve 20'si İngilizcedir (%16.53). Türkçe yazılmış tezlerin açık ara önde olması, konunun yerli literatürde önemli bir yer edinmeye başladığını ortaya koyarken, İngilizce tezlerin oranı da uluslararası akademik iletişim açısından kayda değer bir temsiliyet sağlamaktadır.

Çizelge 6. Üniversitelere göre dağılım

Table 6. Distribution in terms of universities

Üniversite Adı	Üniversite Türü	Dağılım					
		Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik	
		f	%	f	%	f	%
Afyon Kocatepe Üniversitesi	Devlet	2	2.13				
Altınbaş Üniversitesi	Vakıf	1	1.06				
Anadolu Üniversitesi	Devlet	1	1.06			1	33.33
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	Devlet			1	4.17	1	33.33
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Devlet	1	1.06				
Atatürk Üniversitesi	Devlet	2	2.13				
Bahçeşehir Üniversitesi	Vakıf	3	3.19	1	4.17		
Balıkesir Üniversitesi	Devlet			1	4.17		
Çankaya Üniversitesi	Vakıf	1	1.06				
Dokuz Eylül Üniversitesi	Devlet	3	3.19				
Düzce Üniversitesi	Devlet	2	2.13				
Ege Üniversitesi	Devlet			1	4.17		
Eskişehir Teknik Üniversitesi	Devlet	2	2.13	1	4.17		
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	Vakıf	1	1.06				
Fırat Üniversitesi	Devlet	1	1.06				
Galatasaray Üniversitesi	Devlet	1	1.06	1	4.17		
Gazi Üniversitesi	Devlet	3	3.19				
Gebze Teknik Üniversitesi	Devlet	1	1.06				
Giresun Üniversitesi	Devlet	1	1.06	1	4.17		
Hacettepe Üniversitesi	Devlet	2	2.13	1	4.17		
Hasan Kalyoncu Üniversitesi	Vakıf			1	4.17		

İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	Vakıf	1	1.06				
İnönü Üniversitesi	Devlet	1	1.06				
İstanbul Arel Üniversitesi	Vakıf	2	2.13			1	33.33
İstanbul Aydın Üniversitesi	Vakıf	2	2.13				
İstanbul Beykent Üniversitesi	Vakıf	1	1.06				
İstanbul Bilgi Üniversitesi	Vakıf	3	3.19				
İstanbul Gelişim Üniversitesi	Vakıf	1	1.06				
İstanbul Kültür Üniversitesi	Vakıf	1	1.06				
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	Vakıf	1	1.06				
İstanbul Şehir Üniversitesi	Vakıf	2	2.13				
İstanbul Teknik Üniversitesi	Devlet	6	6.38	4	16.67		
İstanbul Üniversitesi	Devlet	3	3.19	3	12.50		
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa	Devlet	1	1.06				
İzmir Ekonomi Üniversitesi	Vakıf	1	1.06				
Kırklareli Üniversitesi	Devlet	1	1.06				
Kocaeli Üniversitesi	Devlet	2	2.13				
Konya Teknik Üniversitesi	Devlet			1	4.17		
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Devlet	1	1.06				
Maltepe Üniversitesi	Vakıf	1	1.06				
Manisa Celal Bayar Üniversitesi	Devlet	1	1.06				
Marmara Üniversitesi	Devlet	3	3.19	1	4.17		
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	Devlet	5	5.32	1	4.17		
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Devlet	2	2.13				
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Devlet	2	2.13				
Ordu Üniversitesi	Devlet	1	1.06				
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Devlet	3	3.19	1	4.17		
Sakarya Üniversitesi	Devlet	1	1.06				
Selçuk Üniversitesi	Devlet	2	2.13				
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	Devlet	1	1.06				
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi	Devlet			1	4.17		
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	Vakıf	2	2.13				
Toros Üniversitesi	Vakıf	1	1.06				
Trakya Üniversitesi	Devlet	1	1.06				
Uludağ Üniversitesi	Devlet			1	4.17		
University of Leeds	Yabancı	1	1.06				
Üsküdar Üniversitesi	Vakıf	1	1.06				
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Devlet	1	1.06				
Yaşar Üniversitesi	Vakıf			1	4.17		
Yeditepe Üniversitesi	Vakıf	3	3.19				
Yıldız Teknik Üniversitesi	Devlet	4	4.26	1	4.17		
Toplam		94	100	24	100	3	100

Kaynak: (Yükseköğretim Kurulu, 2025a)

Üniversitelere göre dağılım incelendiğinde; 1998-2025 yılları arasında Türkiye’de yapay zekâ konulu toplam 121 lisansüstü tez yayımlanmıştır. Bu tezlerin 94’ü Yüksek Lisans, 24’ü Doktora ve 3’ü Sanatta Yeterlik düzeyindedir. Veriler, yapay zekâ odaklı tezlerin büyük kısmının Yüksek Lisans düzeyinde üretildiğini, Doktora ve Sanatta Yeterlik tezlerinin ise oldukça sınırlı kaldığını göstermektedir.

Yüksek Lisans tezlerinin %77.66’sı devlet üniversitelerinde (f=73), %21.28’i vakıf üniversitelerinde (f=20) ve %1.06’sı yabancı bir üniversitede (f=1) üretilmiştir. Doktora düzeyindeki tezlerin %75’i devlet üniversitelerine

(f=18), %25'i ise vakıf üniversitelerine (f=6) aittir. Sanatta Yeterlik düzeyindeki üç tezden ikisi devlet (f=2), biri ise vakıf üniversitesinde (f=1) yayımlanmıştır. Yabancı üniversite kategorisinde yalnızca bir Yüksek Lisans tezi yer almaktadır.

Yüksek Lisans düzeyinde en fazla tez, İstanbul Teknik Üniversitesi'nde (f=6) üretilmiştir. Bu üniversiteyi Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (f=5) ve Yıldız Teknik Üniversitesi (f=4) takip etmektedir. Doktora düzeyinde en fazla üretim yine İstanbul Teknik Üniversitesi'ne aittir (f=4) ve onu İstanbul Üniversitesi (f=3) izlemektedir.

Sanatta Yeterlik düzeyinde yapay zekâ temalı tezler, yalnızca üç üniversitede yayımlanmıştır: Anadolu Üniversitesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi ve İstanbul Arel Üniversitesi. Her birinde birer tez bulunmaktadır. Bu durum, Sanatta Yeterlik düzeyinde yapay zekâ konusunun hem sayıca hem de üniversite çeşitliliği açısından oldukça sınırlı bir alana sıkıştığını göstermektedir.

Çizelge 7. Tezlerin anasanat/anabilim dallarına göre sayısal ve yüzdelik dağılımı

Table 7. Numerical and percentage distribution of theses by academic department

Anabilim/Anasanat Dalı	Dağılım					
	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik	
	f	%	f	%	f	%
Mimarlık Anabilim Dalı	18	19.15	6	25.00		
Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı	12	12.77	5	20.83		
Grafik Tasarımı Anasanat / Anabilim Dalı	8	8.51			2	66.67
İç Mimarlık Anabilim Dalı	7	7.45	1	4.17		
Görsel İletişim Tasarımı Anabilim / Anasanat Dalı	6	6.38		0.00		
Hukuk Anabilim Dalı	5	5.32	1	4.17		
Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı	5	5.32	1	4.17		
İletişim Anabilim Dalı	5	5.32	1	4.17		
Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı	4	4.26				
Mimari Tasarımda Bilişim Bilim Dalı	3	3.19	2	8.33		
Endüstriyel Tasarım Anabilim Dalı	3	3.19				
Bilgisayar Mühendisliği Anabilim Dalı	2	2.13	1	4.17		
Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Anabilim Dalı	2	2.13				
Enformatik Anabilim Dalı	2	2.13				
Fotoğraf Anasanat Dalı	2	2.13				
Resim Anasanat Dalı	2	2.13				
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı	1	1.06				
Biyomedikal Mühendisliği Anabilim Dalı	1	1.06				
Fizik Anabilim Dalı	1	1.06				
Geleneksel Türk El Sanatları Anabilim Dalı	1	1.06				
Görsel Kültür Anabilim Dalı	1	1.06				
Kentsel Tasarım Anabilim Dalı	1	1.06				
Kimya Anabilim Dalı	1	1.06				
Makine Mühendisliği Anabilim Dalı	1	1.06				
Coğrafi Bilgi Teknolojileri Bilim Dalı			1	4.17		
Felsefe Anabilim Dalı			1	4.17		
Kültür Varlıklarını Koruma Anabilim Dalı			1	4.17		
Medya Tasarımı Anasanat Dalı				0.00	1	33.33
Reklamcılık Anabilim Dalı			1	4.17		
Tekstil Mühendisliği Anabilim Dalı			2	8.33		
Toplam	94	100	24	100	3	100

Kaynak: (Yükseköğretim Kurulu, 2025a)

2018–2025 yılları arasında görsel sanatlar alanında yapay zekâ konulu lisansüstü tezlerin anasanat ve anabilim dallarına göre dağılımı incelendiğinde, en yüksek üretim Mimarlık Anabilim Dalı'nda gerçekleşmiştir. Bu alanda toplam 18 Yüksek Lisans tezi (%19.15) ve 6 Doktora tezi (%25.00) yayımlanmıştır. Mimarlığı, Yüksek

Lisans düzeyinde 12 tezle (%12.77) Radyo, Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı izlemiştir; bu alanda ayrıca 5 Doktora tezi (%20.83) de yer almaktadır.

Grafik Tasarımı Anasanat/Anabilim Dalı'nda 8 Yüksek Lisans tezi (%8.51) yayımlanmıştır. Bu alanda ayrıca 2 Sanatta Yeterlik tezi (%66.67) yer almakta olup, toplam üç Sanatta Yeterlik tezinin büyük çoğunluğu bu alanda üretilmiştir. Heykel Anasanat Dalı'nda ise 1 Sanatta Yeterlik tezi (%33.33) bulunmaktadır. Sanatta Yeterlik düzeyinde yalnızca bu iki alanda üretim yapılmıştır.

İç Mimarlık Anabilim Dalı'nda 7 Yüksek Lisans (%7.45) ve 1 Doktora tezi (%4.17) yer alırken, Görsel İletişim Tasarımı Anasanat/Anabilim Dalı'nda 6 Yüksek Lisans tezi (%6.38) bulunmaktadır. İletişim Tasarımı Anabilim Dalı ile Oyun Tasarımı ve Teknolojileri Anabilim Dalı'nda ise her birinde 5 Yüksek Lisans tezi (%5.32) yer almaktadır.

Dijital Oyun Tasarımı, Görsel İletişim, Grafik, Plastik Sanatlar, Disiplinlerarası Güzel Sanatlar, Endüstri Ürünleri Tasarımı, Film Tasarımı, Fotoğraf, Geleneksel Türk Sanatları, Sahne Tasarımı, Seramik ve Cam gibi diğer anasanat/anabilim dallarında ise bir veya iki tez yayımlanmış; bu alanların her biri toplam üretimin %2 ila %4 arasında değişen oranlarda temsil edilmiştir.

Doktora düzeyinde en yüksek üretim sırasıyla Mimarlık (%25.00), Radyo Televizyon ve Sinema (%20.83) ve Dijital Sanatlar (%8.33) anabilim dallarında gerçekleşmiştir. Diğer alanlarda Doktora düzeyinde üretim ya çok sınırlı kalmış ya da hiç bulunmamaktadır.

Resim Anasanat Dalı'nda yapay zekâ konulu 2 Yüksek Lisans tezi yayımlanmıştır. Bu sayı, görsel sanatlar alanındaki yapay zekâ temalı Yüksek Lisans tezlerinin %2.13'üne karşılık gelmektedir. Doktora veya Sanatta Yeterlik düzeyinde ise Resim Anasanat Dalı'nda yayımlanmış herhangi bir tez bulunmamaktadır. Dolayısıyla, bu alanın genel yapay zekâ temsili, yalnızca Yüksek Lisans düzeyinde ve oldukça sınırlı sayıdadır.

Genel Eğilim ve Akademik Bağlam

Bulgular, Türkiye'de lisansüstü akademik üretimin son 40 yılda keskin bir yükseliş gösterdiğini ortaya koymaktadır. Özellikle Yüksek Lisans ve Doktora tezlerinin niceliksel artışı, yükseköğretim sisteminin yaygınlaşması ve üniversite sayısındaki artışla ilişkilendirilebilir. Ancak tez üretiminin niteliksel yönüne ilişkin bir yorum yapabilmek için içeriksel analiz gereklidir.

Sanatta Yeterlik tezlerinin sayıca düşük olması, bu alandaki uzmanlaşmanın sınırlı sayıda kurumla yürütülmesi ve özel yeterlilik koşulları ile açıklanabilir. Buna rağmen, bu tezler niteliksel olarak disipline katkı sağlayan kritik örneklerdir.

Çizelge 1'deki veriler, Türkiye'de yapay zekâ konulu lisansüstü tezlerin 1990 yılından itibaren varlık göstermeye başladığını ve bu alandaki ilk çalışmaların oldukça sınırlı sayıda olduğunu ortaya koymaktadır. 1990'lardan 2010'a kadar süren yaklaşık yirmi yıllık dönemde yapay zekâ, lisansüstü tezlerde nadiren ele alınmıştır. 2010 sonrasında ise yapay zekânın hem teknolojik hem de toplumsal etkilerinin görünürlüğünün artmasıyla birlikte tez üretiminde artış yaşanmıştır.

2018 yılı bu artışın hız kazandığı dönüm noktasıdır. Bu yıldan sonra her yıl yapay zekâ temalı tez sayılarında istikrarlı bir yükseliş gözlenmiştir. 2024 yılında 665'e ulaşan tez sayısı, şimdiye kadar bu alandaki en yoğun akademik üretimi temsil etmektedir. 2025 yılı henüz tamamlanmamış olduğu için bu yılki verilerin yıl sonuna kadar önemli ölçüde artması olasıdır.

Yüksek Lisans ve Doktora tezleri, yapay zekâ konusundaki akademik üretimin temelini oluşturmaktadır. Yüksek Lisans tezleri toplamın yaklaşık üçte ikisini oluştururken, Doktora düzeyinde yapılan çalışmalar da hatırı sayılır düzeydedir. Diğer tez türlerinin üretimi ise daha sınırlıdır.

Çizelge 2, Türkiye'de yapay zekâ temalı tez üretiminin son beş yıllık dönemde hızla arttığını ve özellikle 2022–2024 aralığında tepe noktasına ulaştığını göstermektedir. Bu eğilim, yalnızca Yüksek Lisans ve Doktora çalışmalarında değil, aynı zamanda tıpta ve diş hekimliğinde uzmanlık tezlerinde de kendini göstermektedir. Ancak 2018–2020 arasındaki oldukça düşük üretim düzeyi, yapay zekânın akademik alana geç entegre olduğunu ve kurumsal farkındalığın yeni oluşmaya başladığını düşündürmektedir.

Yüksek Lisans ve Doktora tezlerinin büyük oranda bu yükselişi taşıması, yapay zekânın teorik ve bireysel araştırma alanlarında yoğun ilgi gördüğünü ortaya koymaktadır. Tıpta Uzmanlık ve diş hekimliği uzmanlık tezlerinde gözlenen üretim artışı ise, bu teknolojinin klinik ve uygulamalı boyutlarda da giderek daha fazla

benimsenmeye başlandığını göstermektedir. Buna karşın, bu alanlarda hâlen sınırlı üretim yapılmakta, tez sayıları birkaç yıl içinde yoğunlaşmakta ve düzenli bir akademik yönelimin izleri henüz görülmemektedir.

Veriler, 2018–2025 yılları arasında yapay zekânın özellikle Yüksek Lisans ve Doktora düzeylerinde akademik ilgiyi yoğun biçimde çektiğini ortaya koymaktadır. Yüksek Lisans tezlerinin yaklaşık üçte ikilik oranı, bu konunun bireysel araştırmalar ve teorik temelli çalışmalar açısından öne çıktığını göstermektedir. Doktora tezlerinin de kayda değer sayılara ulaşması, yapay zekânın derinlemesine bilimsel sorgulamalara konu edildiğini göstermektedir. Buna karşın tıpta ve diş hekimliğinde uzmanlık düzeyindeki üretim sayıları sınırlıdır. Bu alanlarda yapay zekânın kullanımı giderek artsa da akademik tez üretimi henüz geniş ölçekli bir eğilim sergilememektedir.

2018 sonrası dönemde yapay zekâ, toplumsal yaşamda, ekonomik yapılarda ve sanat da dâhil olmak üzere birçok disiplinde etkisini artıran stratejik bir alan hâline gelmiştir. Ancak bu dönüşüm, Türkiye’de lisansüstü tez üretimine aynı ölçüde yansımamıştır. Toplam 415484 tez arasında yalnızca %0.41’i yapay zekâyı odaklanmış olup, bu oran akademik sistemde yapay zekâyı gösterilen ilginin henüz kurumsallaşmadığını göstermektedir.

Bu düşük oran, üniversitelerin yapay zekâ alanına yönelik program, danışmanlık, laboratuvar ve disiplinlerarası araştırma olanaklarının sınırlı olmasından kaynaklanıyor olabilir. Aynı zamanda bu oran, tez konularının güncel bilimsel ve teknolojik gelişmelerle ne ölçüde örtüştüğü sorusunu da gündeme getirmektedir. Bu yönüyle tablo, sadece bir sayısal gösterge değil; aynı zamanda yapay zekâ alanında Türkiye yükseköğretim sisteminde var olan yapısal boşlukların da bir işareti olarak değerlendirilebilir.

Elde edilen bulgular, yapay zekâ konusunun görsel sanatlar alanında son yıllarda ciddi bir ivme kazandığını ortaya koymaktadır. 2022 yılı sonrasında özellikle 2024 yılında üretimin yoğunlaşması, bu temanın yeni akademik ilgiler arasında hızla ön plana çıktığını göstermektedir. Yıllara göre bu yükselişin büyük ölçüde Yüksek Lisans düzeyinde gerçekleşmesi, konunun bireysel araştırmalar ve proje tabanlı çalışmalarda daha erişilebilir olduğunu göstermektedir. Doktora düzeyindeki çalışmalar ise daha sınırlı sayıda olmakla birlikte, bu alanda derinlemesine kuramsal tartışmaların henüz gelişim aşamasında olduğunu düşündürmektedir.

Tezlerin üretildiği üniversitelerin dağılımı, yapay zekânın görsel sanatlar bağlamında devlet üniversitelerinde daha yaygın biçimde ele alındığını ortaya koymaktadır. %63.93’lük oranla devlet üniversiteleri açık farkla öndedir. Bu durum, kamuya ait akademik kurumların bu alandaki araştırma üretimini sürüklediğini, vakıf üniversitelerinin ise sınırlı katkı sunduğunu göstermektedir. Öte yandan, yalnızca %1.64’lük oranla temsil edilen yabancı üniversitelerdeki düşük üretim, Türkiye merkezli akademik çalışmaların bu konuda hâlen daha içe dönük bir yapıda olduğunu da ima etmektedir.

Tezlerin büyük çoğunluğunun Türkçe yazılmış olması (%83.47), araştırmaların yerel akademik topluluklara yönelik kurgulandığını göstermektedir. İngilizce yazılan tezlerin %16.53’lük oranı ise uluslararası akademik iletişimin hâlâ sınırlı düzeyde gerçekleştiğine işaret etmektedir. Bu tablo, özellikle disiplinler arası ve küresel iş birliklerinin artması açısından bir gelişim alanına işaret etmektedir.

Veriler, yapay zekâ temalı tezlerin üretiminin çok sayıda üniversiteye yayıldığını ancak üretimin belirli üniversitelerde yoğunlaştığını ortaya koymaktadır. İstanbul Teknik Üniversitesi, Yüksek Lisans ve Doktora düzeylerinde en yüksek üretimi gerçekleştiren kurumdur. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi gibi sanat ve mühendislik ağırlıklı devlet üniversitelerinin de öne çıktığı görülmektedir.

Vakıf üniversiteleri arasında Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi ve Yeditepe Üniversitesi gibi kurumlar dikkat çekmektedir. Ancak toplam üretim içinde vakıf üniversitelerinin payı, devlet üniversitelerine kıyasla belirgin şekilde düşüktür.

Bulgular, yapay zekâ konulu lisansüstü tezlerin özellikle mimarlık, iletişim ve tasarım odaklı anabilim/anasanat dallarında yoğunlaştığını göstermektedir. Mimarlık Anabilim Dalı hem Yüksek Lisans hem de Doktora düzeyinde en yüksek tez üretimini gerçekleştiren alandır. Bu durum, yapay zekânın özellikle mekânsal tasarım, kent planlama, yapı fiziği ve mimari simülasyon gibi disiplinlerde hem kuramsal hem de uygulamalı bağlamlarda yoğun bir biçimde ele alındığını ortaya koymaktadır.

Radyo, Televizyon ve Sinema ile Görsel İletişim Tasarımı gibi alanlarda da dikkate değer bir üretim gözlemlenmiştir. Bu yönelim, yapay zekânın görsel anlatım biçimleri, dijital medya içerikleri ve yaratıcı üretim süreçleri üzerindeki etkisinin bu disiplinlerde giderek artan biçimde araştırma nesnesi hâline geldiğini göstermektedir. Özellikle iletişim tasarımı temelli alanlarda yapay zekâ hem estetik çözümleme hem de teknik uygulama bağlamında önemli bir yer edinmiştir.

Sanatta Yeterlik Tezleri

1988–2025 yılları arasında Türkiye’de yayımlanan Sanatta Yeterlik tezlerinin toplam sayısı 2851’dir. Bu sayı, tüm lisansüstü tezlerin yalnızca %0.31’ini oluşturmaktadır. Sanatta Yeterlik tezlerinin yıllık üretimi düzenli bir seyir izlememekte, bazı yıllarda artış gösterirken bazı dönemlerde ciddi düşüşler yaşanmaktadır. Ancak son on yıla bakıldığında üretimin belirli bir düzeyde sürdüğü görülmektedir. Örneğin, 2019 yılında 169, 2020 yılında 136, 2024 yılında ise 236 Sanatta Yeterlik tezi yayımlanmıştır. Buna rağmen, bu tez türü uzun yıllar boyunca toplam üretim içinde oldukça sınırlı kalmış ve lisansüstü akademik sistemdeki temsil oranı dikkate değer biçimde düşük olmuştur.

Sanatta Yeterlik düzeyinde yapay zekâ temalı tezlerin toplam sayısı 3’tür. Bu tezlerin yalnızca 2022 (2 tez) ve 2024 (1 tez) yıllarında üretildiği görülmektedir. 1990’dan 2022’ye kadar geçen 32 yıllık sürede bu düzeyde yapay zekâyı konu alan herhangi bir çalışmanın yayımlanmamış olması, önemli bir boşluğa işaret etmektedir. Sanatta Yeterlik, akademik sistemde hem yaratıcı hem de uygulamalı bilgi üretimi açısından en yüksek düzeylerden biri olarak kabul edilmesine rağmen, bu düzeyde yapay zekâ gibi güncel ve dönüştürücü bir konunun neredeyse hiç temsil edilmemesi oldukça çarpıcıdır.

Bu durum, görsel sanatlar alanında yapay zekânın yaratıcı süreçler üzerindeki etkisine yönelik üst düzey akademik üretimin hâlâ sınırlı kaldığını ve bu alandaki kuramsal ve uygulamalı katkının yeterince gelişmediğini ortaya koymaktadır. Özellikle son yıllarda yapay zekâ teknolojilerinin sanat üretiminde aktif biçimde kullanılmaya başlanması dikkate alındığında, bu tez türünde üretimin yok denecek kadar az olması, sanat ve teknoloji kesişiminde oluşan bilgi boşluğunun Sanatta Yeterlik düzeyinde kapatılamadığını göstermektedir.

Bu bağlamda, yalnızca düşük sayılarla sınırlı kalmayan, aynı zamanda yıllar içinde süreklilik de göstermeyen bu dağılım, Sanatta Yeterlik alanının yapay zekâ eksenli gelişmelere yeterince entegre olamadığını düşündürmektedir. Bu eğilim devam ederse, alandaki kurumsal ve yaratıcı akademik yapıların çağdaş teknolojik paradigmalara arasındaki mesafenin daha da açılması riski ortaya çıkabilir.

Sanatta Yeterlik alanında yalnızca üç yapay zekâ temalı tez yayımlanmıştır. Bu üretimin iki yıla sıkışmış olması hem süreklilik hem de çeşitlilik açısından ciddi bir eksiklik anlamına gelmektedir. Sanatta Yeterlik, yaratıcı bilgi üretiminin ve özgün araştırmanın en üst düzey akademik biçimi olarak kabul edilmesine rağmen, yapay zekâ gibi çağın belirleyici bir temasına bu denli sınırlı ilgi gösterilmesi dikkat çekicidir. Bu tablo, alandaki güncel teknolojik gelişmelere yönelik kurumsal refleksin hâlâ zayıf olduğunu ve dijital dönüşümün bu alana içeriksel olarak yansımadığını göstermektedir.

Sanatta Yeterlik düzeyinde yalnızca üç yapay zekâ temalı tez yayımlanmış olması, bu düzeyin toplam üretimi içinde yalnızca %0.23’lük bir orana karşılık gelmektedir. Aynı zamanda, bu tezler yapay zekâ konulu tüm lisansüstü tezlerin yalnızca %0.17’sini oluşturmaktadır. Bu veriler, Sanatta Yeterlik düzeyinde yapay zekâ temalı akademik üretimin son derece sınırlı kaldığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, 2018–2025 yılları arasında Türkiye’de yayımlanan toplam 415534 lisansüstü tez içinde yapay zekâ temalı Sanatta Yeterlik tezlerinin oranı yaklaşık %0.0007’dir. Bu oran, yaklaşık her 138500 tezden yalnızca birinin Sanatta Yeterlik düzeyinde ve yapay zekâ içerikli olduğunu göstermektedir. Bu durum, sanat alanında yapay zekâyı yönelik akademik yönelimin hem sayı hem içerik bakımından oldukça geride kaldığını ortaya koymaktadır.

Sanatta Yeterlik düzeyinde yapay zekâ konulu yalnızca üç tezin bulunması, yaratıcı disiplinlerin bu alana henüz sınırlı biçimde yöneldiğini ortaya koymaktadır. Bu tezlerin yalnızca üç farklı üniversitede üretilmiş olması, kurumsal farkındalığın ve destek mekanizmalarının eksikliğini göstermektedir. Sanatta Yeterlik, yaratıcı ve özgün bilgi üretiminin en ileri biçimi olarak görülse de yapay zekâ gibi dijital dönüşümün merkezinde yer alan bir konunun bu düzeyde temsil edilmemesi, ciddi bir içerik boşluğu olduğunu göstermektedir. Bu durum, sanat temelli lisansüstü programlarda teknolojiyle entegrasyonun teşvik edilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Sanatta Yeterlik düzeyinde yapay zekâ konulu tezler yalnızca üç farklı üniversite bünyesinde üretilmiştir. Bu üç tez hem sayıca az hem de yalnızca üç farklı üniversiteye dağılmış durumdadır. Bu durum, sanatsal üretimin en ileri akademik düzeyinde yapay zekâ içeriklerinin henüz yaygınlaşmadığını ve kurumsal farkındalığın oldukça düşük olduğunu ortaya koymaktadır.

Sanatta Yeterlik düzeyinde yayımlanan toplam üç tez, yalnızca Grafik Tasarımı ve Heykel anasanat dallarında toplanmıştır. Bu durum, Sanatta Yeterlik düzeyinde yapay zekâ konusunun henüz yaygınlaşmadığını göstermektedir. Özellikle Grafik Tasarımı alanındaki iki tez, sanatsal görselleştirme, algoritmik kompozisyon ve

yapay zekâ temelli biçim araştırmaları açısından dikkat çekici bir eğilimi işaret etmektedir. Buna karşın Heykel Anasanat Dalı'ndaki tek tez, bu alanın teknolojik dönüşümlere henüz sınırlı düzeyde yanıt verdiğini göstermektedir. Sanatsal üretimin en ileri akademik düzeylerinden biri olan Sanatta Yeterlik kapsamında yapay zekâya dair üretimlerin sınırlı olması, disiplinin çağdaş gelişmelere uyum sürecinde gecikmeler yaşadığını düşündürmektedir.

Resim Anasanat Dalı Tezleri

Resim Anasanat Dalı, görsel sanatlar içerisinde en temel ve yaygın disiplinlerden biri olmasına rağmen, yapay zekâ içerikli akademik üretim açısından sınırlı bir temsil göstermektedir. Yalnızca Yüksek Lisans düzeyinde yayımlanmış iki tez bulunması, bu alanda yapay zekâya yönelik akademik ilginin henüz yeterince gelişmediğini ortaya koymaktadır. Oysa yapay zekâ teknolojileri, özellikle kavramsal sanat, algoritmik estetik ve görsel dönüşüm gibi alanlarda resim disiplinine yeni ifade biçimleri kazandırabilecek niteliktedir. Bu bağlamda, Resim Anasanat Dalı'nda yapay zekâ destekli yaratım süreçlerinin hem kuramsal hem de uygulamalı yönleriyle ele alınması, disiplinin çağdaş yönelimlerle yeniden yapılandırılması açısından önem taşımaktadır. Söz konusu sınırlı üretim, eğitim programlarının içeriklerinin güncellenmesi ve disiplinler arası etkileşimlerin teşvik edilmesi gerekliliğini de gündeme getirmektedir.

Yönelimler

2018 sonrası dönemde yapay zekâ, dijitalleşme ve yaratıcı teknoloji odaklı temaların yaygınlaşması, özellikle görsel sanatlar ve Sanatta Yeterlik alanlarına da sıçramış olabilir. Bu eğilimin sayısal verilerle desteklenmesi için tematik dağılım ve anabilim dalı bazlı analizlerin yapılması gereklidir. İlgili veriler sağlandığında bu yönelimler ayrıntılı olarak incelenebilir.

Yapay zekâ konusunun 2018 sonrası akademik tez üretiminde hızlı bir yükseliş göstermesi, bu alanın farklı disiplinlerde artan biçimde ele alınmaya başlandığını göstermektedir. Ancak yönelimlerin tematik düzeyde değerlendirilebilmesi için tez başlıklarına ve içeriklerine yönelik ayrı bir analiz gereklidir.

Tez üretiminin belirli yıllarda yoğunlaşması, yapay zekâya akademik ilginin hâlâ sistematik değil, dalgalı ve dönemsel olduğunu göstermektedir. Bu eğilimin daha sürdürülebilir bir yapıya kavuşabilmesi için disiplinler arası açılımlar, kurumsal yatırımlar ve özellikle yaratıcı alanlarda içeriksel derinleşme gerekmektedir. Sanatsal ve uygulamalı alanlardaki düşük temsil düzeyi, yapay zekânın Türkiye'deki akademik üretimde hâlâ belirli alanlarla sınırlı kaldığını ve çok boyutlu bir dönüşüm potansiyelinin yeterince harekete geçirilemediğini ortaya koymaktadır.

Genel dağılımda yapay zekânın Yüksek Lisans ve Doktora çalışmalarında baskın biçimde ele alındığı; ancak sanatsal ve tıbbi uzmanlık gibi uygulamalı alanlarda sınırlı kaldığı görülmektedir. Sanatta Yeterlik özelinde ortaya çıkan üretim boşluğu, yalnızca sayısal yetersizliği değil, aynı zamanda içeriksel bir yönelimsizliği de işaret etmektedir. Bu durum, teknoloji odaklı dönüşümlerin özellikle yaratıcı ve uygulamalı disiplinlere entegrasyonunda daha fazla kurumsal ve içeriksel çaba gerektirdiğini ortaya koymaktadır.

Yapay zekâ gibi çağın dönüşümünü belirleyen bir alanın tez üretiminde bu kadar düşük düzeyde temsil edilmesi, sadece sayısal bir azlık değil, aynı zamanda akademik sistemde stratejik yönelim eksikliği de göstermektedir. Bu durum, sadece teknik alanlarda değil, aynı zamanda sanat, sosyal bilimler ve sağlık gibi çok disiplinli alanlarda da yapay zekânın entegre edilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Mevcut oran, bu ihtiyacın hâlâ yeterince karşılanamadığını açık biçimde göstermektedir.

Yüksek Lisans ve Doktora düzeyindeki tezlerin geniş kurumsal dağılımı, yapay zekâ konusunun Türkiye'de farklı üniversitelerde akademik ilgi gördüğünü göstermektedir. Ancak Doktora düzeyinde üretim, özellikle İstanbul Teknik Üniversitesi gibi belirli merkezlerde yoğunlaşmıştır. Sanatta Yeterlik düzeyinde üretim ise hem nicelik hem de dağılım açısından oldukça sınırlıdır. Bu durum, özellikle yaratıcı disiplinlerde yapay zekânın akademik düzeyde daha fazla teşvik edilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Anabilim/anasanat dallarına göre dağılım, yapay zekâ konusunun sadece teknoloji odaklı bölümlerde değil, aynı zamanda görsel sanatların estetik ve kavramsal alanlarında da araştırma konusu edildiğini göstermektedir. Ancak bazı alanlardaki düşük temsil oranı, içeriksel çeşitliliğin henüz yeterince gelişmediğini düşündürmektedir. Disiplinler arası Güzel Sanatlar, Geleneksel Türk Sanatları veya Seramik gibi alanlarda da tezler yer almakla

birlikte, bu üretimler oldukça sınırlı sayıdadır. Bu durum, yaratıcı disiplinlerde yapay zekâya dayalı içeriklerin hâlâ gelişmekte olan bir eğilim olduğunu göstermektedir.

Sonuç

Bu araştırmada, Türkiye’de yapay zekâ temalı lisansüstü tezlerin özellikle görsel sanatlar alanındaki dağılımı nicel veri analizi yoluyla kapsamlı biçimde değerlendirilmiştir. YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde yayımlanmış toplam 2.073 yapay zekâ içerikli lisansüstü tez arasında, görsel sanatlar alanına ait yalnızca 121 tez tespit edilmiştir. Bu sayı, toplam yapay zekâ temalı tezlerin yalnızca %5.83’üne karşılık gelmektedir. Söz konusu 121 tezin %77.69’u Yüksek Lisans, %19.83’ü Doktora, %2.48’i ise Sanatta Yeterlik düzeyinde yazılmıştır.

Elde edilen bulgular, yapay zekâ konusunun görsel sanatlar bağlamında akademik tez üretiminde henüz sınırlı düzeyde yer bulduğunu göstermektedir. En yüksek üretim Mimarlık, Radyo-Televizyon-Sinema ve Görsel İletişim Tasarımı gibi teknoloji ve tasarım temelli alanlarda yoğunlaşmıştır. Buna karşın, Resim Anasanat Dalı gibi geleneksel ve merkezi sanat disiplinlerinde yalnızca 2 Yüksek Lisans tezine rastlanmış, Doktora veya Sanatta Yeterlik düzeyinde hiçbir tez kaydedilmemiştir.

Sanatta Yeterlik kategorisinde ise yalnızca 3 tez yapay zekâ konusunu ele almış, bunlar da yalnızca iki farklı anasanat dalında (Grafik Tasarımı ve Medya Tasarımı) üretilmiştir. Bu durum, sanatsal üretimin en ileri akademik biçimi olan Sanatta Yeterlik düzeyinde, yapay zekâ içeriklerinin henüz kurumsal ve içeriksel bir yönelim oluşturamadığını ortaya koymaktadır.

Genel olarak, görsel sanatlar alanındaki yapay zekâ temalı tez üretimi son yıllarda artış göstermiş olsa da disiplinlerarası çeşitliliğin ve derinliğin halen gelişim sürecinde olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgular, sanat eğitiminin dijitalleşen dünyaya adaptasyonu, akademik programların teknolojiyle bütünleşmesi ve çağdaş üretim paradigmalarının yeniden tanımlanması açısından önemli bir boşluğu işaret etmektedir.

Ek Bilgiler ve Beyanlar

Araştırmacıların Katkı Oranı: Bu çalışma, Gökhan Keleş’in Sanatta Yeterlik tez çalışması sürecinde danışmanı Gül Sarıdikmen ile ortaklaşa hazırlanmıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı: Makale yazarları aralarında herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan ederler.

Telif Hakkı: 2025 Keleş & Sarıdikmen

Akademik Editör: Dr. Duygu ALGAN

Mizanpaj Editörü: Dr. Baboo ALİ

Bu çalışma Creative Commons CC-BY 4.0 Uluslararası Lisansı kapsamında lisanslanmıştır.

Kaynaklar

- Alkan, A., & Sevlı, O. (2023). Türkiye’de yapay zekâ alanında yazılmış Yüksek Lisans tezlerinin incelenmesi. *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 931–947. <https://doi.org/10.47495/okufbed.1062622>
- Anadol, R. (t.y.). *Unsupervised*. Refik Anadolu Studio. Erişim 19 Mayıs 2025, <https://refikanadol.com/works/unsupervised/>
- Benjamin, W., Jephcott, E., Livingstone, R., & Eiland, H. (2008). *The work of art in the age of its technological reproducibility, and other writings on media* (M. W. Jennings, B. Doherty, & T. Y. Levin, Eds.). Harvard University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctv1nzfgns>
- Boden, M. A. (2010). *Creativity and art: Three roads to surprise*. Oxford University Press.
- Chatterjee, A. (2022). Art in an age of artificial intelligence. *Frontiers in Psychology*, 13, Article 1024449. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1024449>
- Cohen, H. (1995). The further exploits of AARON, painter. *Stanford Humanities Review*, 4(2), 141–158.
- Colton, S., & Wiggins, G. A. (2012). Computational creativity: The final frontier? In L. De Raedt et al. (Eds.), *Proceedings of the 20th European Conference on Artificial Intelligence (ECAI 2012)* (pp. 21–26). IOS Press. <https://doi.org/10.3233/978-1-61499-098-7-21>
- Cunningham, C. V., Radvansky, G. A., & Brockmole, J. R. (2025). Human creativity versus artificial intelligence: Source attribution, observer attitudes, and eye movements while viewing visual art. *Frontiers in Psychology*, 16, Article 1509974. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1509974>

- Çanğa Bayer, E. (2024). *Yapay zekâ ve metinlerarasılık perspektifinde sanat, iktidar ve teknoloji ilişkisi* (Tez No. 863193) [Doktora tezi, Giresun Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=863193>
- Derinoğlu, H. (2024). *Okul öncesi dönemi çocuk resimlerinin çözümlenmesinde yapay zekâ araçlarının rolü* (Tez No. 878522) [Yüksek Lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=878522>
- Dilmaç, S. (2024). Yapay zekânın yaratıcılığı üzerine bir tartışma. *Art Vision*, 30(53), 240–252. <https://doi.org/10.32547/artvision.1454216>
- Garip, S. (2023). Sosyal Bilimlerde Nicel Araştırma Geleneği Üzerine Kuramsal Bir İnceleme. *International Journal of Social Science Research*, 12(1), 1-19.
- Göktürk, Ş. (2022). *Yapay zekâ sanat eserlerinde sergi alanlarının analizi* (Tez No. 748266) [Yüksek Lisans tezi, İzmir Ekonomi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=748266>
- Gülpinar, Ş., & Boyraz, B. (2024). Sanatın dijital çağda yeniden tanımlanması: Yapay zekâ perspektifinden bir inceleme. *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 1–14. <https://doi.org/10.14744/ysbed.2024.00039>
- Heigl, R. (2025). Generative artificial intelligence in creative contexts: A systematic review and future research agenda. *Management Review Quarterly*. <https://doi.org/10.1007/s11301-025-00494-9>
- Jones, J. (2018, October 26). Call that art? Can a computer be a painter? *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/artanddesign/shortcuts/2018/oct/26/call-that-art-can-a-computer-be-a-painter>
- Kadioğlu, D. (2025). *Yapay zekâ tarafından üretilen görsellerin sanatsal statüsünü keşfetmek* (Tez No. 917758) [Doktora tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=917758>
- Kavut, S. (2022). Türkiye’de yapay zeka alanında yazılan tezlerin içerik analizi yöntemiyle incelenmesi. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi* (41), 80–98. <https://doi.org/10.17829/turcom.1051167>
- Kemp, M. (1990). *The science of art: Optical themes in Western art from Brunelleschi to Seurat*. Yale University Press.
- Kinsella, E. (2018, October 25). The first AI-generated portrait ever sold at auction shatters expectations, fetching \$432,500—43 times its estimate. *Artnet News*. <https://news.artnet.com/market/first-ever-artificial-intelligence-portrait-painting-sells-at-christies-1379902>
- Koçak, D. (2025). Yapay zekâ destekli veri analizi: ChatGPT-4.0 ile geçerlik ve güvenirlik kestirimleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 12(23), 1–22. <https://doi.org/10.29129/inujgse.1617323>
- McAdoo, T. (2023, Nisan 7). *How to cite ChatGPT*. APA Style. <https://apastyle.apa.org/blog/how-to-cite-chatgpt>
- Manovich, L. (2018). *AI aesthetics*. Strelka Press. https://manovich.net/content/04-projects/172-ai-aesthetics/manovich.ai_aesthetics_2018.pdf
- Oksanen, A., Cvetkovic, A., Akin, N., Latikka, R., Bergdahl, J., Chen, Y., & Savela, N. (2023). Artificial intelligence in fine arts: A systematic review of empirical research. *Computers in Human Behavior: Artificial Humans*, 1(2), Article 100004. <https://doi.org/10.1016/j.chbah.2023.100004>
- OpenAI. (2025). *ChatGPT* (Mayıs sürümü) [Büyük dil modeli]. <https://chatgpt.com>
- Paul, C. (2015). *Digital art* (3rd ed.). Thames & Hudson.
- Rush, M. (2005). *New media in art* (2nd ed.). Thames & Hudson.
- Wands, B. (2006). *Dijital çağın sanatı* (O. Akinhay, Çev.). Akbank Yayınları.
- Winter, D. (2024). Aesthetic aspects of digital humanism: An aesthetic-philosophical analysis of whether AI can create art. In H. Werthner et al. (Eds.), *Introduction to digital humanism* (pp. 211–224). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-45304-5_14
- Yavuz, H. (2020). *Yapay yaşam sanatı ve yapay zekânın sanatta kullanımı* (Tez No. 639169) [Yüksek Lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=639169>
- Yükseköğretim Kurulu. (2025a). *Ulusal Tez Merkezi*. <https://tez.yok.gov.tr>
- Yükseköğretim Kurulu. (2025b). *Ulusal Tez Merkezi: Yıllara göre tez istatistikleri*. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/IstatistikiBilgiler?islem=2>
- Yüksel, İ., & Aşan Yüksel, O. (2024). Sanatta yapay zeka devrimi: yaratıcılığın yeni boyutları. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 14(2), 261–285. <https://doi.org/10.20488/sanattasarim.1602572>